

Поляк Оксана Олександрівна
*студентка 2 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Науковий керівник:
Красовська Ольга Олександрівна,
*д.п.н., професор кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ STEAM ОСВІТИ НА УРОКАХ «МИСТЕЦТВА» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

STEAM-освіта — новий інтеграційний підхід до розвитку, виховання й навчання дітей. Цей напрям освіти інтегрує в собі завдання з формування в дітей загальних наукових уявлень про світ; ознайомлення їх з інформаційно-комунікаційними технологіями; розвиток умінь експериментувати, конструювати; навчання дітей основ опрацювання змісту тексту, грамоти, математики, а також різних видів мистецтва [6].

STEM-технологія – один із шляхів впровадження концепції «Нової української школи» в освітній процес у початкових класах. STEM-освіта дає можливість реалізувати на практиці інтегроване навчання у початкових класах. Такий підхід до навчання сприяє впровадженню основних компетентностей: спілкування державною та іноземними мовами, математична грамотність, компетентності в природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова грамотність, умінь навчатися впродовж життя, соціальні й громадянські компетентності, підприємливість, загальнокультурна, екологічна грамотність і здорове життя [7].

Пропонований інтегрований підхід до реалізації STREAM-освіти учнів початкових класів суттєво відрізняється від традиційного комплексно-тематичного підходу в розподілі змісту освіти. Так, досліджуваний об'єкт або явище діти розглядають не відокремлено, а в комплексі з іншими предметами, явищами, подіями. Це сприяє встановленню причинно-наслідкових взаємозв'язків між ними, інтеграції освітніх ліній, об'єднаних єдиною темою. Назвемо загальнопедагогічні та специфічні принципи STEAM освіти учнів початкових класів.

1. Загальнопедагогічні принципи, які сприяють реалізації програми, сформульовано так:

- повноцінне проживання учнями початкових класів усіх етапів дитинства;
- підтримка ініціативи дітей у різних видах діяльності, збагачення (ампліфікація) дитячого розвитку;
- вікова адекватність початкової шкільної освіти (відповідність умов, вимог, методів віку та особливостям розвитку);

- забезпечення наступності й перспективності цілей, завдань та змісту освіти, що реалізуються в межах освітніх програм різних рівнів;
- співпраця закладу початкової шкільної освіти із сім'єю;
- вибудовування освітньої діяльності на основі індивідуальних особливостей кожної дитини, за яких сама дитина є активною у виборі змісту своєї освіти, є суб'єктом освіти;
- сприяння і співпраця дітей та дорослих, визнання дитини повноцінним учасником (суб'єктом) освітніх стосунків;
- побудова освітнього процесу на адекватних віку формах організованого освітнього простору і реалізації освітньої діяльності;
- формування соціокультурного середовища відповідно до вікових, індивідуальних, психологічних і фізіологічних особливостей дітей;
- забезпечення варіативності та різноманітності змісту й організованих форм шкільної освіти, можливості формування програм різної спрямованості з урахуванням освітніх потреб, здібностей та стану здоров'я дітей.

Специфічні принципи STREAM - освіти дітей молодшого шкільного віку.

Принцип орієнтація на пізнавальні інтереси дитини. Експерименти, досліди – процес творчий, творчість не можливо нав'язати ззовні, це народжується тільки на основі внутрішньої потреби в пізнанні.

Принцип свободи вибору діяльності. Тільки за умови його реалізації дошкільна освіта здатна стати адекватною індивідуальними цілями особливості.

Принцип освоєння знань в єдності зі способами їхнього отримання. Охоплює не тільки освоєння певного обсягу інформації, добутої шляхом спеціальних досліджень, а за необхідності передбачає шлях отримання нового завдання на основі оволодіння способами її виявлення).

Принцип опори на розвиток умінь самостійного пошуку інформації. Не тільки повідомлення знань, а в першу чергу – розвиток у дитини потреб і здібностей ці знання здобувати. Дитина не просто споживає інформацію, а сама породжує знання.

Принцип поєднання продуктивних та репродуктивних методів навчання. Використання дослідницьких методів навчання має поєднуватися із застосуванням методів репродуктивних, які можуть розглядатися як рутинні, але від того не стають непотрібні. Освітній процес пронизується «запрошенням до відкриття».

Принцип формування уявлень про динамічність знання. Зміст STREAM-освіти має видобуватися так, щоб досвід людства постав перед дошкільниками, як живий, що постійно розвивається.

Принцип формування уявлення про дослідження як стиль життя. У STREAM – освіті дослідження та експерименти виступають не тільки набором методів і прийомів навчання, а є його змістом і сенсом. Завдання розвитку в дітей загальних дослідницьких умінь і навичок розглядаються не як специфічний спосіб пізнання, а як основний шлях формування особливого стилю життя, підмурівок розвитку поведінки, заснованої на домінуванні проявів пошукової активності в різних життєвих ситуаціях.

Принцип використання авторських та освітніх програм. Програма, розрахована на творчу взаємодію педагога та дитини.

Провідним принципом STREAM – освіти дітей початкового шкільного віку визначено принцип міжпредметної інтеграції. Відповідно до визначених принципів і мети, усі завдання, представлені в програмі, розподілено на освітні напрямки, що відповідають Базовому компоненту дошкільної освіти в Україні.

Завдання, які потрібно вирішити науковцями і практиками найближчим часом щодо STREAM – освіти молодших школярів:

- новий підхід до інтегрованої (міжпредметної) освіти молодших школярів за «темами», а не за предметним або лексико-граматичним спрямуванням;
- використання початків науково-технічних знань у реальному житті учня початкових класів;
- розвиток навичок продуктивного та критичного мислення і вирішення проблем;
- підвищення впевненості дитини у своїх можливостях;
- активна комунікація і командна робота учнів початкових класів;
- розвиток інтересу до технічних дисциплін;
- креативні та інноваційні підходи до проєктної і дизайн-діяльності;
- підготовка дітей до технологічних інновацій життя;
- STREAM – освіта як доповнення до будь-якої освітньої комплексної програми.

STEM-технології активно досліджуються в освітньому просторі, поетапно йде обґрунтування розвитку окремих аспектів STEM-освіти у початкових класах. Її провідними принципами є інтеграція та дослідницько-проєктна діяльність. Впровадження STEM-технологій передбачає інтегрований підхід до навчання, поєднання змісту різних предметів. Інтегроване навчання використовує нову концепцію освіти так, щоб учні бачили зв'язок між різними предметами, могли реалізувати здобуті знання, мали можливість для практичного застосування цих знань у житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав. 2004. 218 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. Харків, 2009. 176 с.
3. Корнієнко О. Про актуальність запровадження STEM. URL: <https://informaciaforall.blogspot.com/2016/01/blog-post.html>
4. Красовська О. О., Міськова Н.М., Хом'як О.А., Кирилович О.Ф. Інтегрований підхід до використання технологій STEM та STREAM-освіти на уроках «Математики», «Я досліджую світ», «Мистецтва», «Літературного читання» у початковій школі. *Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Рівне, 10 листопада 2022 року). Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука. Рівне : ВД «Гельветика». 2022. С. 130-134.